

MĚSTO SVITAVY

Svitavy, 30. května 2018

Pomník české státnosti už má svou podobu

Město Svitavy se rozhodlo připomenout sté výročí vzniku samostatného státu odpoledním slavnostním programem, a to symbolicky – v den státního svátku, 28. října 2018. Vedle zasazení lípy srdčité, jako symbolu republiky, se chystá program, jehož součástí bude vernisáž výstavy Svitavské osmy, slavnostní koncert v historickém sále Ottendorferova domu, ale především odhalení pomníku české státnosti na náměstí Míru.

Pomník, který je v současnosti ve stavu modelování, má několik symbolických rovin. „Přemýšleli jsme, jakým způsobem téma uchopit,“ říká městský historik Radoslav Fikejz a dodává: „Myšlenka připomenutí státu, svobody a samostatnosti zde byla poměrně dlouho, ale tím hlavním akcelerátorem realizace byl občanský podnět z loňského podzimu. Nápad dr. Miloše Peška jsme diskutovali v radě města, ale nebyla shoda na místě, kde pomník instalovat. Do úvahy připadalo několik míst, ale zvítězila kompromisní varianta na náměstí, a to na ostrůvku z roku 1994, který byl architektem již v té době primárně určen k nějakému uměleckému sdělení. Z navrhovaných míst se diskutovalo o prostoru před školou TGM, nebo v parku na Malém náměstí, kde dříve stála socha Raněného vojína z roku 1931. Všechna místa měla nějakou vnitřní symboliku.“

Svitavy byly moravským městem na území Sudet, kde vyhlášení samostatné republiky v roce 1918 mezi téměř čistě německy hovořícím obyvatelstvem se s pochopením nesesetkalo. Mimo jiné to bylo hlavní město tzv. provincie Hřebečsko, které se aktivně hlásilo k nástupnickému státu Deutsch Oesterreich v základech zaniklé monarchie. Výsledkem tahanic na podzim roku 1918 bylo prosincové vojenské obsazení města a jeho okolí československou armádou. Přes počáteční odpor si i svitavští Němci postupně budovali vztah k novému státu, jehož výsledkem bylo jednohlasné jmenování prezidenta Masaryka čestným občanem. To bylo v roce 1935 a po Masarykovi byla pojmenována i hlavní ulice města. Ta se po různých peripetiích mohla ke svému názvu vrátit po roce 1989.

„Naší snahou“, připomíná Fikejz, „byla idea, abychom nedělali bustu, lva v nějaké modifikaci. Chtěli jsme zkusit se na věc podívat v pochopitelných symbolech. Zvítězila myšlenka pomník zobrazit jako otevřenou knihu, kroniku.“

Otevřená bronzová kniha má několik významů. Kniha samotná je vlastně symbolem paměti. Její otevření znamená, že nejsme na konci cesty za svobodou a demokracií. Na jedné straně listu je znak města a na straně druhé nápis, že město v roce 1929 poprvé navštívil prezident Masaryk. A symbolicky, v samotném středobodě svitavské kultury a vzdělanosti – v Ottendorferově knihovně – se podepsal do pamětní knihy. A ten originální svitavský podpis se dostal i na pomník.

Výška pomníku, jehož realizátorem je umělecký kovolijec Martin Horký, je taková, abychom při čtení nápisu museli sklonit hlavu a vlastně se tak v úctě zastavit před odkazem našich předků, kteří bojovali za vznik republiky a demokracie a mnohdy v boji položili oběť nejvyšší. A pomník má ještě jeden detail. Připomíná totiž i významné roky našich i svitavských dějin, které nekončí a jakoby prázdnými destičkami vybízí k letopočtům budoucím. Ukáže čas, zda na nich něco napíšeme.

Radoslav Fikejz

NÁVRH PAMÁTNÍKU SVITAVY

